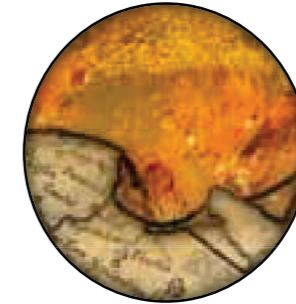

BURSZTYN BAŁTYCKI – SKARB ZATOKI GDAŃSKIEJ
BALTIC AMBER – TREASURE OF THE BAY OF GDAŃSK

BURSZTYN BAŁTYCKI – SKARB ZATOKI GDAŃSKIEJ

Bursztyn bałtycki w nauce, kulturze, jubilerstwie i promocji regionu

BALTIC AMBER – TREASURE OF THE BAY OF GDAŃSK

Baltic amber in science, culture, jewellery and promotion of the region

Redakcja / Edited by
Ryszard Szadziwski, Robert Pytlos, Jacek Szwedo

Początkowo starożytni Rzymianie dokonywali wymiany handlowej za pośrednictwem ludów znad Dunaju, aby później organizować samodzielne wyprawy. Jedną z pierwszych wzmianek o tym zamieścił Pliniusz Starszy, który opisał zakończoną powodzeniem wyprawę po bursztynowy skarb ku niezbadanym wybrzeżom dzisiejszego Bałtyku, zorganizowaną w I wieku n. e. z rozkazu cesarza Nerona. Zdaniem archeologów nie istniał jeden konkretny trakt, a nazwę bursztynowy szlak należy rozumieć jako kierunek wymiany handlowej i kulturowej.

Initially, the Romans traded for amber through the agency of the tribes living by the River Danube and later through their own independent missions. One of the first references to this fact was made by Pliny the Elder, who described a successful expedition to the unknown Baltic coast in search for amber treasure organised in the 1st century CE on orders from emperor Nero. According to archaeologists, there was no single specific trail, and the name Amber Route should be construed as the direction of trade and cultural exchange.

BURSZTYN BAŁTYCKI W NAUCE I KULTURZE BALTIC AMBER IN SCIENCE AND CULTURE

- 7 CZWARTORZĘDOWE ZŁOŻA BURSZTYNU BAŁTYCKIEGO NAD ZATOKĄ GDAŃSKĄ**
QUATERNARY DEPOSITS OF BALTIC AMBER BY THE BAY OF GDAŃSK
Barbara Kosmowska-Ceranowicz, Regina Kramarska
- 23 WIEK BURSZTYNU BAŁTYCKIEGO**
AGE OF BALTIC AMBER
Frauke Stebner
- 31 ENIGMATYCZNY LAS BURSZTYNU BAŁTYCKIEGO: NOWE ODKRYCIA I SPOSTRZEŻENIA**
Z ZAKRESU INKLUZJI ROŚLINNYCH
THE ENIGMATIC "BALTIC AMBER FOREST": NEW DISCOVERIES AND INSIGHTS FROM PLANT INCLUSIONS
Eva-Maria Sadowski, Alexander R. Schmidt, Leyla J. Seyfullah, Lutz Kunzmann
- 39 FAUNA LASU BURSZTYNOWEGO**
FAUNA OF THE BALTIC AMBER FOREST
Ryszard Szadziwski, Jacek Szwedo, Elżbieta Sontag
- 77 BURSZTYN BAŁTYCKI W KULTURZE**
BALTIC AMBER IN CULTURE
Anna Sobecka
- 95 BURSZTYN W PREHISTORYCZNEJ EUROPIE – PRZEBIEG ROZPRZESTRZENIANIA**
AMBER IN PREHISTORIC EUROPE – PROCESS OF DISSEMINATION
Janusz Czebreszuk
- 107 ZABYTKI SZTUKI BURSZTYNNICZEJ W KOLEKCJI MUZEUM BURSZTYNU W GDAŃSKU**
VINTAGE AMBER ART FROM THE COLLECTION OF THE AMBER MUSEUM IN GDAŃSK
Joanna Grążawska

BURSZTYN BAŁTYCKI W JUBILERSTWIE I PROMOCJI REGIONU BALTIC AMBER IN JEWELLERY AND REGIONAL PROMOTION

- 117 KOPALNIE BURSZTYNU NA WSCHODNIM BRZEGU ZATOKI GDAŃSKIEJ W OBWODZIE KALININGRADZKIM**
AMBER MINES ON THE EASTERN COAST OF THE BAY OF GDAŃSK IN THE KALININGRAD REGION
Zoya Kostyashova
- 137 DIAGNOZOWANIE BURSZTYNU BAŁTYCKIEGO**
DIAGNOSTICS OF BALTIC AMBER
Zofia Komosa, Urszula Maciołek, Ewaryst Mendyk
- 149 BIŻUTERIA WSPÓŁCZESNA W ZBIORACH MUZEUM BURSZTYNU W GDAŃSKU**
CONTEMPORARY JEWELLERY AT THE GDAŃSK AMBER MUSEUM
Joanna Grążawska
- 163 BURSZTYN BAŁTYCKI W SZTUCE WSPÓŁCZESNEJ**
BALTIC AMBER IN CONTEMPORARY ART
Sławomir Fijałkowski
- 177 ROZWÓJ TARGÓW AMBERIF W LATACH 1994–2016**
THE DEVELOPMENT OF THE AMBERIF TRADE EXHIBITION IN 1994–2016
Ewa Rachoń
- 205 ROLA GDAŃSKA W BADANIACH I PROMOCJI BURSZTYNU BAŁTYCKIEGO**
THE ROLE OF GDAŃSK IN STUDIES AND PROMOTION OF BALTIC AMBER
Robert Pytlos, Ryszard Szadziwski

Sposób poławiania bursztynu nie zmienił się od wieków i do tej pory jest praktykowany podczas sztormowych dni na Wyspie Sobieszewskiej w Gdańsku oraz w okolicach miejscowości Stegna i Jantar. Ze zbiorów Muzeum Bursztynu, Oddziału Muzeum Gdańska. Fot. Eryk Popkiewicz

Fishing for amber has remained unchanged for centuries and is still practised on stormy days off Sobieszewska Island in Gdańsk, and near the villages of Stegna and Jantar. From the collection of the Amber Museum, Branch of the Gdańsk Museum. Photo: Eryk Popkiewicz

Bursztynowa elewacja Stadionu Energa Gdańsk składa się z 17 tysięcy płyt poliwęglanu komorowego ułożonych na powierzchni ok. 4,5 ha.
Nazwa: Stadion Energa Gdańsk
Klub: Lechia Gdańsk
Liczba miejsc: 41 620
Fot. Urząd Miejski w Gdańsku

The Amber facade of Energa Gdańsk stadium consists of 17,000 polycarbonate boards that cover a surface of ca. 4.5 ha.
Name: Stadion Energa Gdańsk
Club: Lechia Gdańsk
Capacity: 41,620 seats
Photo: Gdańsk City Hall

Szanowni Państwo,

bursztyn bałtycki i szlak bursztynowy to dla naszego miasta i kraju nie tylko szlachetne dziedzictwo, ale teraźniejszość i przyszłość, z którymi związany jest dobrobyt tysięcy naszych mieszkańców wytwarzających biżuterię i przedmioty dekoracyjne z tego surowca. Dziś bursztyn bałtycki to nie tylko skarb Gdańska, ale i całej Polski.

Serce Światowej Stolicy Bursztynu to Muzeum Bursztynu, które jest jedną z najważniejszych atrakcji turystycznych naszego miasta. Nie byłoby Światowej Stolicy Bursztynu bez największych na świecie targów Amberif i Ambermart, na które co roku do nowoczesnego centrum Amber Expo przyjeżdża ponad 6 tysięcy kupców z prawie 50 krajów. Towarzyszy im prestiżowa Gala Mody i Bursztynu Amber Look, na której prezentowane są najnowsze kolekcje biżuterii i ubrań.

Słymiemy w świecie z wyjątkowej „Bursztynowej Piątej Alei” – na ulicach: Mariackiej, Długim Pobrzeżu, Długiej i Długim Targu znajduje się kilkadziesiąt sklepów oraz galerii oferujących biżuterię i przedmioty dekoracyjne z bursztynem bałtyckim.

Inspirujemy projektantów biżuterii na całym świecie do tworzenia oryginalnych kolekcji biżuterii z bursztynem bałtyckim, organizujemy nowoczesne multimedialne wystawy w stolicach mody i wzornictwa: w Paryżu, Mediolanie, Londynie, Monachium i Brukseli, ale nie zapominamy też o popularyzacji wiedzy o tym surowcu wśród młodego pokolenia i miłośników sztuki zdobniczej. Tradycją stało się obdarowywanie gości odwiedzających Gdańsk prezentami dyplomatycznymi z bursztynem.

Bursztyn bałtycki wyzwala w gdańszczanach kreatywność i przyczynia się do rozwoju naszego miasta. Przyciąga do nas kupców i turystów, zafascynowanych jego pięknem, tajemniczością i właściwościami. Wreszcie bursztyn łączy nas z czasami, kiedy Gdańska jeszcze nie było. To piękny dar od historii, którego nie zmarnowaliśmy i nie zamierzamy zmarnować.

Paweł Adamowicz
Prezydent Miasta Gdańska

Dear Readers,

For Gdańsk, Baltic amber and the Amber Route are more than just a noble heritage. It is also our present and future with which the prosperity of thousands of our residents who make amber jewellery and decorative objects is connected. Today, Baltic amber is the treasure of not only Gdańsk but also of all of Poland.

The heart of the World Capital of Amber, the Amber Museum, is one of our city's biggest tourist attractions. There would be no World Capital of Amber without Amberif and Ambermart, the largest amber trade exhibitions in the world which attract over 6,000 buyers each year from almost 50 countries to our state-of-the-art Amber Expo exhibition centre. The shows are accompanied by the prestigious Amber Look Amber and Fashion Gala, which showcases the latest jewellery and fashion collections.

We are world-famous for our extraordinary “Amber Fifth Avenue” in Mariacka, Długie Pobrzeże, Długa and Długi Targ Streets with several dozen shops and galleries that offer Baltic amber jewellery and objets d'art.

We inspire jewellery designers from throughout the world to create original Baltic amber jewellery collections, organise cutting-edge multimedia exhibitions in the world capitals of fashion and design: Paris, Milan, London, Munich and Brussels and also make sure to spread the word about amber among the young generation and the lovers of the decorative arts. It has become a tradition to give diplomatic amber gifts to distinguished guests who visit Gdańsk.

Baltic amber inspires creativity in the people of Gdańsk and contributes to the development of our region. Amber attracts buyers and tourists who are fascinated by its beauty, mysteriousness and properties. Last but not least, amber takes us back to the time when there was no Gdańsk yet. It is a beautiful gift from ages gone by which we did not and will not squander.

Paweł Adamowicz
Mayor of the City of Gdańsk

Bogdan Mirowski, rzeźba
Rajca gdański, ze zbiorów
Muzeum Bursztynu w Gdańsku,
fot. Polska Biżuteria
Bogdan Mirowski, sculpture
Gdańsk Councilor, from the
collection of the Amber
Museum in Gdańsk,
photo: Polish Jewellery

Słowo wstępne

Zatoka Gdańska to miejsce, gdzie znajdują się największe złoża szlachetnej żywicy zwanej bursztynem bałtyckim. Na wschodnim brzegu zatoki, na należącym do Rosji Półwyspie Sambijskim są zlokalizowane złoża bursztynu eksploatowane metodą odkrywkową. Te same złoża bursztynu zdeponowane w eocenie w osadach morskich tzw. Gdańskiej Dłty Bursztynowej znajdują się także na zachodnim brzegu zatoki, u nasady Półwyspu Helskiego, ale na dużych głębokościach uniemożliwiających eksploatację odkrywkową. W okresie zlodowaceń złoża bursztynu dawnej dłty pomiędzy wschodnim i zachodnim brzegiem Zatoki Gdańskiej zostały wypłukane przez lodowiec i przetransportowane daleko na południe.

Od wielu tysięcy lat bursztyn w sposób naturalny jest wypłukiwany przez Morze Bałtyckie ze złóż sambijskich, deponowany w Zatoce Gdańskiej oraz przenoszony prądami morskimi dalej na zachód i północ, a następnie w znaczących ilościach wyrzucany na plaże podczas sztormów.

Mimo iż bursztyn bałtycki jest intensywnie badany od wielu wieków, to wciąż pozostają związane z nim zagadnienia nieznane lub poznane słabo. Stąd zamysł, aby przybliżyć szerokiemu gronu osób tę problematykę.

W publikacji *Bursztyn bałtycki – skarb Zatoki Gdańskiej* znalazły się artykuły prezentowane 29 czerwca 2016 roku podczas seminarium o tym samym tytule, zorganizowanym przez Światową Radę Bursztynu w Gdańsku. Warto podkreślić, że interdyscyplinarne seminarium z udziałem zaproszonych prelegentów odbyło się w roku jubileuszy: 10-lecia pracy Światowej Rady Bursztynu, 10-lecia pracy Muzeum Bursztynu w Gdańsku oraz 20-lecia pracy Międzynarodowego Stowarzyszenia Bursztynników.

Życzymy miłej lektury,

Ryszard Szadziewski,
Robert Pytlos,
Jacek Szwedo

Foreword

The Bay of Gdańsk is a place with the world's biggest deposits of the noble fossil resin called Baltic amber. On the Bay's east coast, in Russia's Sambia Peninsula, there are strip-mined amber deposits. This amber, deposited in the Eocene, ca. 45 million years ago, in the marine sediments of what is known as the Gdańsk Amber Delta, can also be found on the Bay's western coast at the base of Hel Peninsula, but it lies very deep, which makes strip mining impossible.

During the glacial period, the amber deposits from the ancient delta between the east and west coast of the Bay of Gdańsk were washed out by the glacier and transported far south.

For many thousands of years, in a natural process, the Baltic Sea has been washing out the amber from the Sambia deposits, depositing it in the Bay of Gdańsk and transporting it with the sea currents further west and north, to then be washed up on the beaches in large quantities during storms.

Even though amber has been the subject of intense research for many centuries, there are still subjects that are researched insufficiently or not researched at all. This is the reason behind the idea to present these matters to a wider public.

Baltic Amber – Treasure of the Bay of Gdańsk contains the papers delivered on 29 June 2016 at a seminar with the same title held by the World Amber Council in Gdańsk. It is worth emphasising that the interdisciplinary seminar featuring guest speakers took place in the year of the 10th anniversary of the World Amber Council and the Gdańsk Amber Museum, and the 20th anniversary of the International Amber Association.

We wish you a good read,

Ryszard Szadziewski,
Robert Pytlos,
Jacek Szwedo